

skem učinku te kulturno umetniške akcije bodo sodili strokovnjaki, ki bodo morali priznati, da v tako kratkem času bivanja v koloniji slikarju ni ravno lahko uglasiti svoj izpovedni instrument. Toda čas, ki je slikarjem na razpolago, jim omogoča bežne vtise studiozno predelati v dovršene likovne stvaritve. Med udeleženci slikarske kolonije v Škofji Loki moramo, sodeč po njihovih delih, ločiti manjšo skupino slikarjev, ki ji je bil prvi vtis srečanja z likovno problematiko odločilen in so razstavili intimno občutene akvarele in gvaše, olja, risbe in skice kot odzivne zapise tega srečanja. Druga skupina pa je svoje vtise dolgo predelovala v ateljejih in iskala svoj likovni izraz. Motiv predmetnosti jim je bil samo pobudnik lastnim slikarskim predstavam in so doživljaja dane krajine prekomponirali v smislu lastnih emocij. V prvo skupino sodijo Dore Klemenčič-Maj, Maksim Sedej, Oton Polak in Nikolaj Omersa. V drugi skupini so slikarji, ki se približujejo kubističnim teorijam o očiščevanju motiva in stilizacije: Ivan Seljak-Čopič, Milan Rijavec, Tone Leskovšek, Marjan Dovjak, nato še Marijan Tršar s cezanzovskim nadihom in svojisko ekspresionistično občuteni deli Cite Potočnik. Drzno in samoniklo rešitev je pokazal Andrej Jemec, Miloš Požar pa je mikavno posegel s svojimi deli na zrcalu v etnografsko izročilo loške okolice. Gast iz Češke Ivan Minařik je z očmi tujca v nežnem koloritu spregovoril o Škofji Loki.

Čeprav so na razstavi zbrana dela avtorjev raznih generacij in po slikarskem prepričanju različno usmerjeni, nosi razstava znamenje neke enotnosti, ki verjetno izvira iz želje, pokazati krajino, kjer sta mojstrovala Jakopič in Grohar, na drugačen in od njunih pogledov odmaknjen način. Delo v naravi, kakor ga nudi slikarska kolonija, ni le vrnitev k naravi ampak istočasno tudi iskanje skupnega jezika, s katerim se sporazumevata izpovedovalec-umetnik ter gledalec; torej ne gre le za vrnitev k naravi kot objektu upodabljanja, temveč k človeku, ki mu je slikarstvo v prvi vrsti namenjeno. — Do 8. avgusta smo našli 1360 obiskovalcev.

Poročilo o razstavah bomo končali z razstavo slik Janeza Potočnika, loškega rojaka, ki je s 37 slikami prikazal svoje tridesetletno slikarsko delo. Razstavo smo odprli 9. avgusta in je bila odprta do 10. septembra. Obiskalo jo je 1350 oseb. Prireditelja te razstave sta bila Loški muzej in Muzejsko društvo Škofja Loka.

Razstavo smo prenesli še na Jesenice. — Ker v nadaljevanju priobčujemo poseben članek o življenju in delu našega slikarja, tega poročila ne bomo razširjali. Za konec poročila sem prihranil zahvalo vsem podjetjem, ki so prevzela pokroviteljstvo nad razstavami in jih tudi gmotno podprla. Prvemu podjetju, to je Kemični industriji JUB iz Dola pri Ljubljani, se še posebej zahvaljujemo, ker je prispevalo posebne barve JUBOLIT, s katerimi je potem domače podjetje Slikopleskarstvo brezplačno prebelilo galerijo na gradu, zahvaljujemo se tudi podjetju Slovenijales iz Ljubljane, Zvezi kulturno-prosvetnih organizacij iz Škofje Loke, Tovarni barv in lakov COLOR iz Medvod, Veleblagovnici NAMA iz Ljubljane in Skladu za pospeševanje kulturnih dejavnosti, ki je tudi subvencioniralo razstavno dejavnost v galeriji na Loškem gradu.

Andrej Pavlovec

LETOŠNJI MUZEJSKI IZLETI

Letos smo priredili kar tri muzejske izlete — na Primorsko, Koroško in v Beneško Slovenijo. Kakor druga leta jih je tudi zdaj organiziral Lovro Planina, vodil France Planina, vozil pa Brane Prezelj s Transturistovim Mercedesom.

Na Primorsko smo se peljali v nedeljo 26. 5. 1968 po Selški dolini, čez Petrovo brdo in po Baški grapi. Zaradi dežja potlačeno razpoloženje so nekoliko poživile omembe o značilnostih teh krajev. V Posočju se je nebo razjasnilo. Na prvem postanku v Tolminu smo obiskali tolminski muzej. Kustosinja Marija Rutar, ki z veliko požrtvovalnostjo skrbi za zbirke, nam je ob razstavljenih predmetih nazorno prikazala življenje Tolmincev pa tudi težave, s katerimi se mora boriti lokalni muzej. Med vožnjo skozi Volče, Čiginj, Doblar, Ročinj, Kanal in Anhovo smo spet spoznavali zanimivosti krajev. Iz Plavi je šla pot v Brda. Z razglednega stolpa na Mejniku v Gonjčah smo si razgledali vsojevrstno pokrajino Brd, na Dobrovem pa naleteli na praznovanje dneva čiščenja in šli na ogled v veliko združeno vinsko klet. Po kosilu v Solkanu smo mimogrede spoznali Novo Gorico in se po vožnji skozi Šempeter, Volčjo drago, Prvačino in Dornberk ustavili v Braniku, kjer nas je zanimala obnova gradu Rihemberk. Ustavili smo se še v Štanjelu in Tomaju. Bili smo na grobu in pri rojstni hiši pesnika Srečka Kosovega in v družbi loškega rojaka slikarja Janeza Potočnika, s katerim smo govorili tudi o

predvideni razstavi njegovih del v naši galeriji. V Sežani smo ogledali botanični park in spomenik NOB ter se po zadnjem okrepčilu v Planini vrnili domov.

V nedeljo 28. 7. 1968 je šel muzejski izlet prvič v drugo državo, v Avstrijo. Čez mejo smo šli skozi ljubeljski predor. Po postanku pri Mlečniku v Košentavri, kjer so nekateri menjali denar, nas je pot vodila čez Dravo na Gure, pod Humberškim gradom, skozi Vetrinjo, Hodiše, mimo Hodiškega jezera na vrh Konja (Pyramidenkogel 851 m), kjer smo z novega razglednega stolpa ob lepem vremenu uživali veličasten razgled na Vrbsko jezero, Celovško ravnino, vrhove ob Glini, Osojske Ture, Dobrač, Karavanke in Triglav. Skozi Ribnico in po južnem bregu Vrbskega jezera smo pred Celovcem dosegli park z muzejem na prostem Mini-mundus, kjer so v korist mladine razstavljeni modeli prometnih naprav in znamenitih stavb iz raznih dežel Evrope in sveta.

Skozi Celovec se je vožnja nadaljevala h Gospe Sveti. Ob pogledu na Krnski grad, Gosposvetsko polje in Šentlensko goro ter ogledu častitljive cerkve in spomenikov ob njej smo se spominjali davne preteklosti Slovencev, medtem ko je vodnik že prej razložil zgodovino in položaj koroških Slovencev. Obiskali smo še edinstveni grad Zgornjo Ostrovico (Hochosterwitz 681 m), ki se vzdiguje na ostrom skalnem vrhu 130 m nad dolino Gline. V srednjeveško nošo napravljen uslužbenec, ki nas je vodil z drugimi turisti vred po grajskih muzejskih zbirkah, je naši skupini izkazoval posebno pozornost.

Skozi Št. Vid ob Glini in po Grobniškem polju (Krappfeld) smo dospeli v Krško dolino in skozi Strassburg, nekdanji sedež krških škofov, na Krko, kjer sredi samotne doline med gozdnatim hribovjem preseneča mogočna cerkev, obdana z utrdbo. Ogledali smo njeno zunanjost, notranjost in kripto. Cerkev spada med najpomembnejše romanske stavbe Evrope, oprema kaže tudi razkošje baroka. Iz doline divje tekoče gornje Krke smo se vzpeli v slikovito hribovje in prišli skozi Trg (Feldkirchen) k Osojskemu jezeru, ki ga na severnem in južnem bregu oblegajo množice turistov, nastanjene po številnih hotelih, penzionih in autocampih. Ob obisku imenitne, z rokojskimi štukaturami okrašene cerkve v Osojah, smo se spominjali Aškerčeve pesmi Mutec osojski. Pod razvalinami Landskrona, mimo Beljaka in Beljaških Toplic, čez Dravo in Ziljo ter čez Koren

smo se vrnili na kranjsko stran in domov.

Po želji udeležencev koroškega izleta smo napravili še tretji izlet. Potovali smo v nedeljo 1. 9. 1968 v Beneško Slovenijo. Že med vožnjo po Pivki in Vipavski dolini je vodnik razložil preteklost in sedanjost položaj beneških Slovencev. Italijansko mejo smo prestopili iz Rožne doline, pogledali mimogrede Gorico in Krmin (Cormons) ter se ustavili v Čedadu, starem, zgodovinsko pomembnem mestu ob Nadiži, čez katero se pne legendarni Hudičev most. Zaradi poznega dopoldneva po italijanskem poletnem času smo šli najprej v muzej, ki ima razstavljene ne le številne izkopanine, temveč tudi imenitne in dragocene predmete starinske in umetniške vrednosti iz časov rimske in langobardske vladavine v tem mestu, ki ga je utrdil še Julij Cezar. Pred arkadami magistrata stoji Cezarjev spomenik. Ogledali smo velikansko stolnico in krščanski muzej s predmeti iz 8. stoletja. Na obhodu po mestu smo šli na Hudičev most, ogledali langobardsko svetišče Templetto in zraven stoječo cerkvico sv. Petra in Blaža iz 15. stoletja ob Nadiži, zunanjščino pretorske palače in slikovite stare dele mesta.

Po asfaltiranih klancih smo se nato odpeljali na 7 km oddaljeno Staro goro (Castelmonte 618 m). Mogočna gmota stavb venča vrh hriba, kjer stoji božjepotna cerkev beneških Slovencev in Furlanov, omenjena že v 12. stoletju, sedaj docela prenovljena. Z gore je lep razgled na Čedad, Furlanijo, Tržaški zaliv, na naše kraške planote, Matajur, Mijo, kobarški Stol in Julijske Alpe.

Po spustu s Stare gore smo zavili ob Nadiži navzgor v jedro Beneške Slovenije, kjer so Slovenci v dobi avtonomije pod patriarhi in doži imeli pri cerkvi sv. Kvirina svoj »parlament«. Ob pogledu na slovenske vasi (Brnas, Ažla, Špeter Slovenov, Bjače, Studenec) smo se pripeljali v Tarčēt, od koder smo šli peš do Landarske jame, kjer stoji visoko v skalni steni ob jamskem vhodu zunanje zidovje cerkvice sv. Ivana v Čele. Gotski napis na kamniti plošči v jami prča, da je cerkvico sezidal mojster Andrej iz Loke leta 1477. S ponosom smo brali o tem davnem rojaku v italijansko pisani, lepo opremljeni knjižici La grotta di S. Giovanni d'Antro, ki so v njej citirani tudi Loški razgledi. Prijeten je bil nato odhiv v preprosti vaški krčmi, ne le zaradi dobrega domačega vina, temveč še bolj zaradi prijazne stare matere, ki nam je v pristni beneškoslovenski govorici

povedala to in ono, bila vesela našega obiska in se pohvalila, da tudi njen sin in vnuk govorita slovensko.

Vrnili smo se čez mejni prehod pri Robiču in skozi Kobarid in Tolmin do večera prispeli v Cerkno.

Prvega letošnjega izleta se je udeležilo 40, drugega in tretjega po 42 članov. Kolikor je izletov omenjenih ali opisanih v Loških razgledih, jih je bilo že 14. Razen teh je Lovro Planina organiziral več takih, ki jih oficialno nismo šteli za muzejske, a so se jih udeležili v glavnem člani Muzejskega društva. Spoznavanje drugih muzejev, kulturnozgodovinskih in naravnih znamenitosti, krajev in pokrajin na izletih je postalo že nekaj tradicionalen način društvenega dela in družabna vez, ki društvo povezuje s člani. Pri predavanju o muzejskih izletih po letošnjem občnem zboru je podpisani obudil s barvnimi diapozitivi spomine na spoznanja in doživetja na dosedanjih izletih.

France Planina

OBCNI ZBOR MUZEJSKEGA DRUŠTVA V ŠKOFJI LOKI

V galerijski dvorani Loškega muzeja se je sestel občni zbor Muzejskega društva dne 7. septembra 1968 po preteku poslovnega obdobja dveh let. Člani so bili pismeno povabljeni, udeležilo se jih je 85. Občni zbor je ob 19.25 odprl društveni predsednik dr. Pavle Blaznik in najprej pozdravil člane ter častne goste, med katerimi so bili: republiški sekretar za gospodarstvo Sveto Kobal, predstavnik Zgodovinskega društva za Slovenijo dr. France Škerl, predsednik občinske konference SZDL Janez Taler, načelnik oddelka za občno upravo in družbene službe pri SO Škofja Loka Ciril Jelovšek ter predstavniki prosvetnih delavcev. Po soglasnem sprejemu predlaganega dnevnega reda so najprej poročali funkcionarji Muzejskega društva o delovanju v pretekli poslovni dobi.

Poročilo predsednika

(Poroča dr. Pavle Blaznik)

Muzejsko društvo, ustanovljeno pet let pred zadnjo vojno, ima v Škofji Loki trdno tradicijo, ki si jo je ustvarilo z dolgoletnim nesebičnim delom. Samo iz lastnih sil je v zadnjih predvojnih letih ustvarilo muzej, ki se je v desetletjih razrastle v taki meri, da predstavlja danes v Škofji Loki kulturno zanimivost.

Delo MD je doživljalo v desetletjih dooločene vsebinske spremembe. Če je bila

nekoč glavna skrb MD posvečena skoro izključno muzeju, je danes v času samoupravljanja muzejsko delovanje v ožjem smislu besede prepuščeno muzejskemu kolektivu. Seveda živi MD tesno z muzejem in stoji muzejskemu kolektivu še vedno trdno ob strani. Toda MD nima več pri ustanovi odločilne besede. Sklepi odbora MD veljajo le kot priporočilo, ki ga muzejski kolektiv upošteva ali pa tudi ne. Tako lahko mirno trdim, da je bilo v zadnjih letih v muzeju posvečeno premalo skrbi muzejskim zbirkam, ki so bile deležne le zelo skromnega napredka. Vendar dostavljam, da je prav v zadnjem času opaziti znake izboljšanja in da se kolektiv zaveda velikih nalog, ki jih bo treba opraviti do tisočletnega loškega jubileja, saj je le-ta že skoro pred durmi.

Ostalo je pa nekaj nalog, ki so prepuščene izključno MD. MD posveča vso skrb predvsem *Loškim razgledom*. Od zadnjega občnega zbora smo izdali dva zbornika, ki imata tekoči številki 13 in 14. Gradivo za 15. letnik je že v tiskarni in bo zbornik izšel kot vsako leto za občinski praznik. Že prvi pogled na obseg različnih letnikov kaže, da smo v letu 1965 preživljali lahko krizo, ki je bila izrazito finančnega značaja. O njej smo poročali na zadnjem občnem zboru. Toda položaj se je že 1966 tako popravil, da smo prešli spet na star obseg. Zahvalo smo dolžni občinski skupščini v Škofji Loki kot delovnim kolektivom, ki nam z vsem razumevanjem stoje trdno ob strani. Tako ostajajo LR še vnaprej vodilni, in sicer ne samo v Sloveniji. Z veseljem ugotavljam, da je krog sodelavcev izredno trden; saj nismo nikdar v zadregi glede prispevkov, ki zajemajo najrazličnejša področja iz življenja na loških tleh. LR pomenijo močno vez med članstvom doma, pa tudi v inozemstvu. Strokovno so tako dognani, da za nje ni težko dobiti zamenjave; saj jih pošiljamo v zameno na vrsto ustanov, zavodov in organizacij. Zato ni čudno, da najdemo LR citirane v resnih znanstvenih publikacijah doma in v inozemstvu. Z zamenjavami pa istočasno bogatimo muzejsko knjižnico.

Se vnaprej prireja MD *muzejske izlete*, s katerimi vzgajamo članstvo v muzejski misli. Saj je vsak muzejski izlet usmerjen v kraje, ki premorejo muzeje. Od zadnjega občnega zbora je bilo prirejenih pet izletov. Maja 1966 je društvo organiziralo izlet na Štajersko, kjer so si člani ogledali muzej v Celju, Sokličev muzej v Slovenjem Gradcu in ondodni muzej revolucije ter muzej na Ravnah. Nasled-